Referat af DTHS Synssøjlemøde 16. september 2021

NB: Fysisk møde med mulighed for virtuel deltagelse

Deltagere:
Per Nielsen (tovholder), Vordingborg
Lis Fløe Pedersen, Odense
Dorte With, Århus
Line Juhl, Kolding
Jytte Stounberg Hansen, Haderslev
Kenneth Hartmann, IBOS
Benedikte Luggin, IBOS (ref.)
Anne Mette Aalund Jakobsen, Vejle
Nanette Borges, Synscenter Refsnæs
Jytte Nørgaard, Sønderborg
Anne-Mette Flinch, Region Nordjylland
Ole Dybdahl, Skive-Viborg

Online:
Louise Schønning, Herning
Karin Gøbel Davies, Herning
Signe Tødten, Slagelse
Kristian Maintz, Region H
Jeanet Østergaard Jensen,
Anja Bau, CSR, Roskilde
Anne Grethe Pedersen, Esbjerg
Mikkel Bregenov, Hillerød

1. **Godkendelse af dagsorden**

2. **Godkendelse af referat fra møde den 10. marts 2021 (bilag 1)**

Referatet er godkendt uden kommentarer

3. **Status på de Synsfaglige Netværksdage, november 2021, v. Kenneth Hartmann, IBOS.**

Status er pt.31 tilmeldte deltagere. Skulle oprindeligt have været afholdt i Korsør, men 1. september opdagede IBOS ved et tilfælde, at hotellet i Korsør endegyldigt lukker inden netværksdagenes afholdelse. IBOS havde ikke fået besked om dette, og med så kort varsel var det meget svært at finde et alternativ. Mulighederne er afsøgt på Sjælland, Fyn og 3-kantsområdet, men da det blev opdaget så sent og grundet den store ophobning af konferencer og kurser, har det ikke været muligt at finde et egnet sted inden for budgettet. Comwell påtog sig ansvaret for fejlen og har rykket arrangementet til Comwell i Snekkersten. Der er opmærksomhed på, at det geografisk er meget uhensigtsmæssigt for en landsdækkende konference. Fremadrettet vil blive fastholdt den tidligere aftale om, at netværksdagene hvert andet år afholdes i 3-kantsområdet og hvert andet år på Sjællandssiden tæt på Storebæltsbroen.

4. Orientering om PD-uddannelsen, v. Kenneth Hartmann og Benedikte Luggin, IBOS.

Der orienteres fra IBOS samt DTHS-repræsentanter i PD-følgegruppen:

Bemanding: Der er i løbet af det seneste år sket en personudskiftning på centrale poster, da begge tidligere uddannelsesansvarlige Lea Sarfelt og Gitte Haldbæk er stoppet på IBOS med kort mellemrum. De har begge været på IBOS i mange år og er skiftet til Socialstyrelsen og arbejder nu med opgaver relateret til evalueringen af det specialiserede socialområde.

Allerede inden Gitte Haldbæk stoppede, var der planlagt en udvidelse af underviserkredsen og modulansvarlige på IBOS, netop for at sikre at området er mindre sårbart. Nanna Frørup har overtaget modulansvaret for modul 1 og 2 og er startet på masteruddannelse. Camilla Kjær Madsen overtager modulansvaret for modul 4 O&M med forventet start i januar 2021. Bemandingen er endnu ikke faldet på plads vedr. modul 3 ADL, men planlægning og koordinering af modulet varetages i en overgangsperiode af Benedikte Luggin sammen med Betina Øbo som i en årrække har haft ansvaret for den praktiske undervisning på uddannelsen.

Afvikling og status: Uddannelsen afvikles fortsat som planlagt med tre moduler i efterårsperioden (1,3 og 5) og 2 i foråret (2 og 4).

Der opleves pt. en større søgning til uddannelsen, i dette efterår er der tilmeldt 20 studerende på modul 1, 10 på modul 3 og 8 på modul 5.

Den store søgning er også på et nyligt afholdt følgegruppemøde for PD-uddannelsen (formentlig delvist) koblet til et generelt oplevet generationsskifte på området mange steder i landet. Samt et evt. efterslæb efter corona.

Fra både følgegruppe og DTHS-regi udtrykkes ønsker om, at dele af (den teoretiske) undervisning kan afholdes online, eller om noget kan afholdes andre steder i landet for at gøre det nemmere og billigere for flere at deltage.

Det er af følgegruppen besluttet at gennemføre alle moduler en gang til i den nuværende form og organisering, inden der vurderes en evt. revision af uddannelsernes indhold. Der har også tidligere været overvejet en mulig sammenlægning af modul 1 og 2 grundet oplevelsen af temasammenfald mellem disse moduler.

O&M, praksiskompetencer og certificering:

På det ovennævnte følgegruppemøde blev drøftet, om der er behov for at fokusere yderligere på opbygningen og vedligeholdelse af praksiskompetencer og fokus på sikkerhed ift. mobility. Der blev drøftet følgende muligheder for at imødegå dette:

- Styrkelse af praksiskompetencer på uddannelsen/ O&M-modulet: Er der behov for en praktisk prøve kombineret med den mere teoretiske prøve?
- Vedligeholdelse af kompetencer: IBOS udbyder to typer VISO-kurser målrettet dette område, dels det årlige praksismentorkursus, som også har karakter af et netværksforum, da der ofte er gengangere på kurset. Samt O&M-brush-up-kurser, der kan målrettes bestemte temaer. Det har dog ikke været afviklet siden 2017 grundet for få tilmeldte. Der forventes udbud af dette kursus i løbet af 2022 og opfordres til at kontakte IBOS ved særlige ønsker til tematikker eller lokalitet for kursusafholdelse.
- Mulighed for kvalitetssikring/ certificering af uddannelsen. Evt. på længere sigt mulighed for en forskningsbaseret SU-godkendt uddannelse (tilsvarende tale-høreområdet).

I de efterfølgende drøftelser på DTHS-mødet var der ligeledes opmærksomhed på opbygning og bevaring af praksiskompetencer inden for O&M, og der henvises til det større fokus på praksis i den gamle instruktøruddannelse.

Dog henvises der samtidig til, at der er et ønske om at hæve det teoretiske niveau generelt på synsområdet, og PD er kun en af vejene hertil. Praksiskendskabet er en anden problematik og her skal fokus fortsat være på sidemandsoplæringer, vedligehold af praksiskompetencer, praksisprøver mv. Fokus på opbygning og bevaring af praksiskompetencer må ikke ske på bekostning af det fagligt teoretiske indhold i uddannelsen.

Opfølgning: PD-uddannelsen drøftes som et særskilt punkt på næste synssøjlemøde. Punktet forberedes af IBOS samt i følgegruppen for PD Uddannelsen. Der vil være særligt fokus på praksiskompetencer ift. O&M samt muligheden for certificering og ønsket om opbygningen af et forskningsmiljø knyttet til området.

5. Orientering om IKT-aktiviteter og -udfordringer på børneområdet (”Love Your Device”, samt forslag om Syns-IT-netværk), v. Dorte Witt og Nanette Borges.

Nanette fortæller at der i samarbejde med Aarhus er udarbejdet en bog målrettet børneområdet med fokus på at styrke brug og implementering af de forskellige IKT-devices i skolerne.

Forslag om organisering af IKT-netværk på skoleområdet. Forslaget kommer fra skolenetværket som ønsker at sætte fokus på brugen af IKT-hjælpemidler med pædagogisk-didaktisk tilgang. Skal samle viden og erfaringer og understøtte de lokale synskonsulenter. Der etableres en styregruppe, tovholder er Refsnæs, som også vil stå for forankring af tilgængeligt materiale. Derudover IBOS, Åbenrå, Viborg, Odense og Århus.

Beslutning: Det besluttes at lade arbejdsgruppen køre et år som en arbejdsgruppe og herefter evaluere på, om formen skal revideres.

6. Kort orientering om syns-projekter i Velux-Fonden og Komiteen for Sundhedsoplysning, v. Per Nielsen.

Per Nielsen orienterer om, at Velux-fonden har 40-års jubilæum og i den forbindelse har afsat et stort beløb til projekter på synsområdet. Noget er afsat til en hjemmeside på synsområdet målrettet ældre borgere med synsnedsættelser, som er på vej til at blive vores målgruppe.

Velux Fonden afholder synets dag d. 12.oktober i Søborg med bl.a. udstilling og orientering om hjælpemidler etc. på denne dag.

Der opleves stor lydhørhed ift. relevante projekter på synsområdet fra Velux-fonden. Både ift. forskning og øvrige udviklingsområder, herunder oplysningsaktiviteter etc.

Kristian Maintz præsenterer et forslag til et fælles projekt med udgangspunkt i udviklingen på belysningsområdet. Projektet skal omhandle udarbejdelse af mere validerede værktøjer til undersøgelser og vil sikre en ensartethed ift. parametre og den måde der spørges på. Kunne være interessant at lægge et sådant projekt i synssøjleregi. Tilbyder sig som tovholder på dette projektforslag.

7. **Opfølgning fra tidligere møder om førerhunde (førerhundeordningerne og kurser/undervisning), v. Karin Gøbel Davies, Herning.**

Jf. opdatering fra forrige DTHS-møde er der fortsat udfordringer ift. den måde, førerhundeordningen administreres i kommunerne. DTHS vil gerne have en dialog og øget samarbejde med førerhundeordningen, og det er DTHS' ønske, at kommunerne kommer tidligere på banen ift. behovsudredning og sagsbehandling. Det er problematisk, at leverandørerne både udreder og leverer.

Arbejdsgruppen har valgt at kontakte KL, og har fået det svar, at kommunerne skal påtage sig ansvaret. Kommunerne vurderer som udgangspunkt, at processen forløber tilstrækkeligt. Resultatet af KLs behandling har været at DBS skal følge op på sagen.

Arbejdsgruppen arbejder videre og orienterer på næste møde.

8. **Materiale til seksualvejledning for svagsynede og blinde i folkeskolen v. Lis Fløe Pedersen, Odense.**

Lis Fløe orienterer om at der mangler egnet seksualvejledningsmateriale til folkeskoleområdet. Både ift. stærkt svagsynede og blinde. I samarbejde med Refsnæs' bibliotekar har der været afsøgt området for både internationalt og nationalt materiale på området.

Refsnæs vurderer ikke at området ift. materialeudarbejdelse ligger som del af KaS-ordningen. Vil gerne deltage i et udviklingsområde men har ikke udviklingsmidler til dette.

Der skal udarbejdes undervisningsmateriale på området. Evt. ved tilpasning af eksisterende materiale for seende børn til synshandicappede børn. Men skal udbygges med særlig tilpasning til synsområdet. Der opfordres til at det sker som en tilgængeliggørelse af eksisterende materiale, således at undervisningen kan foregå sammen med seende børn. Nanette henviser til drøftelser generelt i skoleområdet, hvor der er kritik af tilrettelæggelsen af seksualundervisningen. Der bør ske en grundlæggende revision af materialet hvor inklusionen tænkes ind på forhånd.

Kenneth Hartmann orienterer om at seksualvejledningsområdet i IBOS-regi i en årrække har været varetaget af Karin Holtegaard, der er gået på pension. Området bliver overtaget af Lone Bøgeskov der er i gang med en opkvalificering i forhold til dette felt.

Opfølgning: KaS-udbuddene bør inkludere dette område i det fremtidige udbud. Refsnæs vil gerne deltage i en arbejdsgruppe der forbereder en henvendelse. Per og Nanette vil kontakte skolenetværket ift. deltagelse i dette arbejde. Henvendelsen bør komme fra DTHS i udbudssammenhæng.

9. **Opfølgning på temadag hos DBS 26-08-2021 i Handicaporganisationernes Hus om blinde og svagsynede elever og studerendes udfordringer med digitale læringsressourcer. Hvordan kan vi fra synssøjlen arbejde videre med tilgængelighedsproblematikken, og hvor er de største udfordringer? v. Mikkel Bregenov-Pedersen, Anne-Mette Flinch, Per Nielsen.**

Temadagen var initieret af DBS/DBSU, med deltagelse af bl.a. Nota, LFBS, Interessegruppen samt IBOS, Refsnæs og lokale synskonsulenter. DBS orienterede på mødet om DBS' undersøgelsen vedr. digitale læringsressourcer og elevers inklusion i et digitaliseret undervisningsmiljø i grundskolen.

Centrale udfordringer, der blev fremhævet på mødet, handler om overgangs- og samarbejdsproblematikker lokalt. Det er en stor udfordring at få lærerne klædt godt nok på til at kunne have et blindt barn i klassen.

Erfaringerne med elevers/ studerende brug af digitale læringsplatforme ifm. corona nedlukningen er generelt, at udbyttet af digital undervisning er ringe. Online undervisning er mindre tilgængelig og det er sværere at følge med i den digitale undervisning. Der refereredes på mødet til andre undersøgelser af nødundervisningen, som også anførte, at mange elever med funktionsnedsættelser ikke deltog i nødundervisning.

Det er endnu uklart, om der kommer en opfølgning på mødet fra DBS' side.

10. **Skærpet fokus på den koordinerede indsats ved blinde børn og unge – antallet af blinde børn daler og erfaringerne kan lokalt være begrænset: Hvordan kan vi fra DTHS styrke og koordinere det synsfaglige arbejde med blinde børn/ unge + sikre videndeling + i forhold til teknologi og hjælpemidler? v. Mikkel Bregenov-Pedersen, Hillerød**.

Opfordrer til en drøftelse af hvordan der sikres videndeling på tværs. Det drøftes om relevante netværk eller ekspertteam kan sikre ressourcer og relevant erfaring:

Kenneth Hartmann henviser til IKT-arbejdsgruppens erfaring med videndeling, som adresserer noget af det samme. Pointen med denne arbejdsgruppe er også at sikre denne deling af viden og samle eksisterende manualer/ materialer.

Anne Mette Aalund henviser til erfaringerne fra SV-teamet, det ville være hensigtsmæssigt med en tilsvarende organisering med et specialistteam, hvor man kan tilkøbe sig denne ekspertise.

Dorte With fortæller at der pt. i Århus opleves en stigning i antallet af de svagsynede børn. Vil gerne stille ekspertise til rådighed men ressourceknaphed gør at der skal være tale om en tilkøbsordning.

Louise Schjønning henviser til at netværket af børnesynskonsulenter har denne funktion.

Mikkel Bregenov-Pedersen oplever, at behovet i højere grad er en generel opdatering og særligt på blindeområdet. Ikke kun vedr. IKT, men også ift. punkt. Oplever ikke at problemet løses ved at opgaven overdrages til andre, som ikke har lokalkendskabet og det lokale samarbejde.

Flere steder i landet er der etableret samarbejde på tværs af kommuner som sikrer den samlede større erfaringsmængde. Ole Dybdahl henviser til, at det gamle 4-amts-samarbejde har været grundlag for et nuværende netværk på tværs af Jylland.

Der findes tilsvarende netværk andre steder i landet, og der opfordres til etablering af regionalt samarbejde på tværs af regioner/ kommuner.

Nanette henviser til småbørnsnetværket for blinde børn, som drives af Refsnæs. Der kan ligge et arbejde for dette netværk ift. at sikre transparensen i, hvad der findes af lokale og regionale vidensnetværk.

11. **Behov for en fælles platform/kalender på især børne/unge-området, hvor alle aktører kan byde ind med arrangementer, da der foregår rigtig mange gode tilbud rundt i landet på synsområdet, men uden et fælles overblik. Afklaring af om der er fælles interesse for dette, og hvor platformen i givet fald skal forankres, v. Anne Mette Aalund Jakobsen, Vejle.**

Anne Mette Aalund Jakobsen: temaet hænger sammen med ovenstående tematik omkring transparensen ift. både viden men også et samarbejde omkring konkrete aktiviteter så det dels kan sikres, at aktiviteterne bliver fyldt op, og at der er opmærksomhed på relevante aktiviteter uden for eget område.

Lavpraktisk kan det fx være en google kalender, men det er kun relevant hvis alle byder ind til denne.

Nanette henviser til, at DBSU har oprettet en side som bl.a. trækker på arrangementer for målgruppen. Men den henvender sig kun til deres målgruppe og dermed inkluderer den ikke målgruppen af borgere med andre funktionsnedsættelser.
I 4-amtssamarbejdet Nord/Midt sker dette samarbejde uformelt via netværket og er der ledige pladser udbydes disse til netværket i andre regioner

Per Nielsen: En god ide med en fælles arrangementskalender, men det kræver en indsats. Kalenderen kan godt ligge på DTHS' side, men bruges denne af konsulenterne?

Anne-Mette Flinch opfordrer til, at skolekonsulenterne indfører det som et fast punkt på deres møder og at der indsættes en arrangementskalender i hvert referat.

Opfølgning: Der eksisterer forskellige initiativer og samarbejdsrelationer med dette som fokus. Der opfordres til mere samarbejde og netværk på tværs.

12. **Hvordan kan vi støtte op om gaming for unge med synsnedsættelse – kan der fx nedsættes en arbejdsgruppe i DTHS-regi? v. Anne Mette Aalund Jakobsen, Vejle.**

Lis Fløe henviser til, at Region Syddanmark afholder computer-camp med deltagelse af både blinde og svagsynede børn. Opfordrer til at undersøge mulighed for deltagelse her.

Ole Dybdahl henviser til hjemmesiden cool for the blind, som har en liste over spil for blinde.
Kristian Maintz henviser til at der for nogle år siden blev udarbejdet et spil målrettet blinde børn. Ligeledes et spil udviklet i samarbejde med KU som er målrettet spastiske børn

Anne-Mette F: svagsynede børn vil helst spille de spil som deres seende kammerater spiller.

13. **Eventuel justering af Kommissorium for Vidensfora for hhv. Orientering og Mobility, Lys og Belysning, Punkt og Grafisk fremstilling, v. Nanette Borges, Synscenter Refsnæs (bilag 2).**

Per Nielsen indleder med at der ønskes en justering af kommissorium som bl.a. tillader lettere adgang ift. udskiftning af medlemmer. Vurderes det at dette giver anledning til yderligere rettelser til kommissoriet?

Medlemmerne får til opgave at gennemlæse og vurdere om der er anledning til yderligere rettelser. Der gives en frist på 14 dage efter modtagelse af referat til at komme med forslag til rettelser, hvis der ikke kommer rettelser/kommentarer, vurderes det, at rettelsen kan gennemføres.

Der bør være en opmærksomhed ift. inklusion af nye medlemmer at sikre en bred repræsentation.

14. Vidensforum for O&M

Nyt medlem trådt ind (Camilla Kjær Madsen, IBOS) erstatter Gitte Haldbæk, IBOS.

15. Tjekliste over Synssøjle-medlemmer (bilag 3).

Listen opdateres løbende. Maj-Britt Tingsager er ikke længere på listen og Dea Drejer er ny på listen

16. Kommende møder: Fysisk, Teams…?

Det nuværende møde er afholdt som hybridmøde, og oplevelsen er, at det har fungeret helt udmærket. Der er interesse for at fremtidige møder også giver mulighed for digital deltagelse ved behov. Dog er der også interesse for fremmøde, som giver bedre mulighed for netværksdannelse, hvilket ikke mindst er betydningsfuldt for nye medlemmer.

Det foreslås, at der afholdes et fysisk og et virtuelt møde årligt. Men til fremmøde-møderne gives mulighed for at kunne komme virtuelt hvis der er særligt behov for det.

Næste møde afholdes fysisk i Odense d.16. marts 2022

17. Eventuelt

Der var tilfredshed med mødeformen (kombineret fysisk og virtuelt møde), som især fungerede godt pga. godt anlæg på CKV Odense.